

GÜNLÜDÜR

Sayı : 64272063-610- **34790**
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-3136)

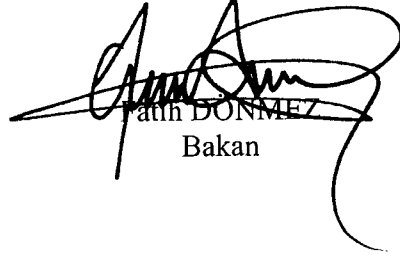
10 Aralık 2018

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) TBMM Başkanlığı'nın 08.10.2018 tarihli ve 43452547-120.07-360755
b) Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı'nın 10.10.2018 tarihli ve 13717388-610-
E.119088 sayılı yazısı.

Mardin Milletvekili Sayın Ebru GÜNAY'ın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat OKTAY'a tevcih ettiği, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat OKTAY'ın da kendileri adına tarafımda cevaplandırılmasını tensip ettikleri, 7/3136 esas numaralı yazılı soru önergesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Fatih DÖNMEZ
Bakan

Ek :Önerge Cevabı (2 sayfa)

Dağıtım:

Gereği:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Bilgi:

Cumhurbaşkanlığı Yardımcılığına

Sorular:

Mazıdağı'nın Şemika Köyü'nde -resmî kayıtlara göre Karataş Köyü'nde- Cengiz Holding bünyesindeki Eti Bakır Metal Geri Kazanım ve Entegre Gübre Tesisleri'nde altın cevherini ayrıştırmak için siyanür havuzunun kurulduğu iddiaları basına yansımıştır. Tesisin kuruluş amacıyla, Türkiye'deki gübre ihtiyacının bir kısmını karşılamak, bölgede istihdam oluşturmak ve ülke ekonomisine katkıda bulunmak olduğu yazsa da tesiste daha çok bakır ve altın ayrıştırmasına dair çalışmalar yapıldığı, bu ayrıştırmanın da siyanür ile sağlanacağı işçiler tarafından kaydedilmiştir. Siyanürün kan dolaşımına en hızlı girme yolu solunumdur, dolayısıyla altın çıkarmak için kullanılan siyanürle çözdürülen metaller; suyla ve rüzgârla taşınarak ulaştığı tüm canlıları zehirleyecek, öldürecek, genetiği bozarak sakat doğumlara neden olacak, halkı demans, üst solunum hastalıkları, kanser gibi sorunlarla sağlıksızlığa mahkûm edecektir. Altın ayrıştırmak için kullanılan siyanür, tesiste çalışan binlerce işçinin ve civar köylerde yaşayan insanların sağlığına ciddi tehditler oluşturmaktadır. Ayrıca tesiste fosfat ve gübre de çıkaran Cengiz Holding'e bağlı Eti Bakır Araştırma Şirketi'nde müdür olan Mehmet Baykal'ın köylülerden topraklarını terk etmelerini ve köyü boşaltmalarını istediği, köylülerin kendi topraklarını ekemedikleri yine iddialar arasındadır. Köyün dört bir tarafında yapılan kazı çalışmalarının çıkardığı tozdan, inşaatlarda kullanılan dinamitlerden ve artık maddelerden etkilenen köylülerin, molozlar arasında oynayan çocukların, tesiste çalışan binlerce işçinin can güvenliğinin olmamasının yanı sıra hayvanlar da iş makinelerinin arasında otlamakta ve bu durum hayvanların da yaşam alanlarını daraltmaktadır. Köy muhtarının açıklamalarına göre şirketin kurulduğu günden bu yana 10 kişi kanser sebebiyle hayatını kaybetmiştir.

Bu Bağlamda;

-Mazıdağı'nın Şemika köyünde Cengiz Holding bünyesindeki Eti Bakır Metal Geri Kazanım ve Entegre Gübre Tesisleri'nde altın cevherini ayrıştırmak için siyanür havuzunun kurulduğu iddiası doğru mudur?

-Cengiz Holdinge bağlı Eti Bakır Araştırma Şirketinin kurulduğu günden bu yana 10 kişi kanser sebebiyle hayatını kaybetmesiyle ilgili herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır? Bu kişilerin kansere yakalanma faktörlerinin neler olduğu araştırılmış mıdır?

-Hazine arazileri, mera ve ormanlık alanların kullanımına ilişkin Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi tarafından verilen, "Yürütmeyi Durdurma Kararı"na rağmen Eti Bakır A.Ş. hangi gerekçe ile çalışmalarını köyde sürdürmektedir?

-2017 yılının Haziran ayında, Mazıdağı kaymakamlığı tarafından köyün boşaltılması yönünde gönderilen tebligata karşın yurttaşlar tarafından açılan itiraz davası ne aşamada mıdır?

-Cengiz Holding'e bağlı Eti Bakır Araştırma Şirketi Müdürü Mehmet Baykal'ın köylülerden topraklarını terk etmelerini ve köyü boşaltmalarını istemesi ile ilgili bir soruşturma başlatılacak mıdır?

-Cengiz Holding'e bağlı Eti Bakır Araştırma Şirketinde toplam kaç işçi çalışmaktadır? Şirketin iş sağlığı ve güvenliği var mıdır? Şirketin denetimi hangi periyotlarla yapılmaktadır?

-İşçilere ne kadar maaş verilmektedir? Tüm işçilerin sağlık sigortaları yapılmış mıdır?

-Eti Bakır Araştırma Şirketi'nden toplam kaç taşeron firma iş almaktadır? Bu taşeron firmalarda hangi iş kolları bulunmaktadır?

-Siyanür zehirlenmeleri riskine karşı köyde insanlar, hayvanlar ve bitkiler üzerinde gerekli tetkikler yapılacak mıdır?

-Fosfat ve gübre çıkarmak amacıyla kurulan Cengiz Holding'e bağlı Eti Bakır Araştırma Şirketi'nin köyün dört bir yanında kazı çalışmaları yapması sebebiyle söz konusu alanda toz bulutları oluşmakta, bu da özellikle çocuklar ve yaşlılarda sağlık sorunları ortaya çıkarmaktadır. Bununla ilgili yapmayı düşündüğünüz bir sağlık kontrolü ve tedavi uygulaması olacak mıdır?

-Kamuya açık alanlarda devam eden bu çevre katliamları ve canlı sağlığını ölümcül etkileyen şirketler karşısında olarak ne tür önlemler almaktasınız?

-Konuya dair bugüne kadar resmi kurumlara ulaşmış şikâyet sayısı kaçtır? Bu şikâyetler neticesinde söz konusu şirket hakkında ne tür işlemler yapılmıştır?

-Altın ve bakır ayrıştırmak için siyanür kullanılmasını yasaklamayı düşünüyor musunuz?

Cevaplar:

Bakanlığımız kayıtlarına göre, Eti Bakır Anonim Şirketi uhdesinde iki adet saha bulunmaktadır. Söz konusu sahalar sadece fosfat işletme izinli sahalar olup bu sahalarla ilişkin altın işletme izni bulunmamaktadır.

Bakanlığımız işletme ruhsatlı sahalarda, düzenli olarak denetimler yapmaktadır.

Ayrıca, önergede yer alan hususlar ile ilgili olarak Mardin valiliğinden alınan bilgiler aşağıda özetlenmiştir.

-Yapımı devam eden Metal Geri Kazanım ve Entegre Gübre tesislerinde sürdürülen madencilik faaliyetleri kapsamında firmanın kurmuş olduğu herhangi bir siyanür havuzu bulunmamaktadır.

-Hazine arazileri, mera ve ormanlık alanların kullanılmasına ilişkin Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi tarafından faaliyetlerin durdurulmasına yönelik herhangi bir “Yürütmeyi Durdurma Kararı” bulunmamaktadır.

-Mazıdağı kaymakamlığının Karataş köyünün boşaltılması yönünde herhangi bir işlemi bulunmamakta olup, bu kapsamda vatandaşlar tarafından herhangi bir dava açılmamıştır.

-Soru önergesinde adı geçen Mehmet BAYKAN'ın firma adına beyanda bulunmaya yetkisi olmadığı ifade edilmiştir.

-Firmanın faaliyetlerini sürdürdüğü Mazıdağı işletmesinde, işletme personeli olarak 828 kişi, yatırım kapsamında yürütülen işler nedeniyle alt işveren personeli olarak 1592 kişi olmak üzere, toplam 2420 kişi çalışmaktadır. İş sağlığı ve güvenliği personeli olarak, 4 işyeri hekimi, 1 A sınıfı, 10 B Sınıfı, 38 C sınıfı uzman ve 2 destek personeli çalışmakta olup, çalışma mevzuatı kapsamında gerekli denetimler gerçekleştirilmektedir.

-Firma bünyesinde çalışan personele, çalıştığı pozisyon ve personelin niteliğine göre, asgari ücretten az olmamak üzere, ücret ödenmektedir. Çalışan bütün personel sigortalı olup bildirimleri yapılmıştır.

-Eti Bakır AŞ, özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişilik olup dilediği iş kolundan, dilediği taşeron firmaya iş yaptırma yetkisine sahiptir.

-Firma, fosfat cevherinin çıkarılması ve işletilmesi kapsamında çevre ve insan sağlığı gözetmek sureti ile faaliyetlerini sürdürmekte olup, mevzuatın gerektirdiği her türlü tedbir alınarak ülke ve bölge için stratejik öneme sahip maden üretiminin gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.